

IV. Boldog Károly király (1887-1922) életrajza

Írta: Pánczél Hegedűs János

IV. Boldog Károly osztrák császár és magyar apostoli király a Duna-menti

Persenbeuban született 1887. augusztus 17-én. Édesapja az osztrák Habsburg-Lotharingiai dinasztiából származó Ottó Ferenc József főherceg, édesanyja Mária Jozefa szász főhercegnő volt. Édesanyja egészen kicsi kora óta mélyen vallásos nevelésben részesítette Károlyt, itt a gyökereknél már a fia szívébe helyezte a katolikus erkölcs és hit alapjait. Apját 1893-ban Sopronba rendelték, ahová Károly is követte. Itteni hitoktatója külön feljegyezte, hogy nagyon jószívű, nyílt, jámbor, szerény és lelkiismeretes az ifjú

Habsburg főherceg. Jellemző, hogy amikor hittanára emlékeztette, hogy esetlegesen ő is lehet trónörökös, akkor elpirult és a katekizmus tanulmányozásába temetkezett inkább.

Károly nagyon fiatalon kezdte meg katonai karrierjét: nem volt még 16 éves, amikor 1903. szeptember 1-jén kinevezték az I. ulánuszrezred hadnagyává. 1907-ben nagykorúvá lépett el, és két saját szárnysegédet kapott. Ők rendszeresen beszámoltak arról, hogy Károly főherceg nem az a „mulató katonatiszt fajta” (ezt gondolták róla édesapja híres kalandjai után) és nem vetette bele magát a nagyvilági életbe. Felmentett férfiként is rendszeresen az imádkozott és a katolikus vallási ajátosságokat sem mulasztotta volna soha sem el.

1911. október 21-én Schwarzaui várában feleségül vette Bourbon-Pármái Zita hercegnőt, az utolsó pármái herceg, Róbert leányát, akibe szinte első látásra beleszeretett. Mindketten nagyon komolyan, hosszú lelkigyakorlattal készültek a házasságkötésükre. Az esküvőre a X. Pius pápa áldását küldte, ame-

lyet Birletti bíboros olvasott fel személyesen az esküvőn. A pápa ebben a híressé vált üdvözlésében az ifjú párt, mint jövő uralkodókat üdvözölte. Ez a merész jóslat később valóra is vált. A gyermekkorban elvetett mag termékeny földre hullott, mert Károly felmentett fejjel is szinte és mély vallásos életet élt, amelyben társa és támogatója volt Zita hercegnő is. Házasságukat Isten nyolc gyermekkel áldotta meg, amelyek közül az első – a leendő trónörökös – (Habsburg) Ottó lett (1912), akit még hat további gyermek követett.

Károly távol, vidéki helyréségeken élt egészen a tragikus 1914-es szarajevói merényletig, amikor meggyilkolták Ferenc Ferdinánd trónörökösét és feleségét. Károly szerényen, ugyanakkor nagy komolysággal fogadta a hírt, mely szerint ő lett a trón várományosa a tragédia után. Komolyan készült az Osztrák-Magyar Monarchia vezetésére, érezte, hogy hatalmas az elvárás vele szemben, ezért mindenekelőtt a Monarchia működésében jelentkező problémák okait igyekezett megkeresni. A háború kirobbantásakor a kamarilla még nem vonta be az ifjú trónörökösöt a tárgyalásokba. A háborúból a részét kivette, többször és több fronton is látogatásokat tett, legnagyobb benyomást az isonzói áldozatok látványa tette rá, amelyre későbbi életében többször is emlékezett; a közeli látott szétroncsolt holttestek, a haza legjobbjainak elvesztése végképp a békés megoldás keresése felé hajtotta.

Ferenc József császár 1916. november 21-én bekövetkezett halála az I. világháború kellős közepén érte a 29 éves fiatal Károlyt, akinek az uralkodás súlyos terhét át kellett vennie az agg uralkodó után. Boldog

Károly saját elhatározásából tette le a magyar királyok „igazságosság és béke esküjét” Budapesten a koronázási ünnepségen, hogy ezzel is jelezze; teljes értékű magyar, nemzeti király, aki Isten akaratából uralkodik népei felett. Ő volt az egyedüli a háborús hatalmak államfői közül, aki teljes mértékben követte XV. Benedek pápa béketörekvéseit. A lelkét átható mély katolikus hitből fakadó békevágya nem talált meghallgatásra azonban a többi harcoló nemzet vezetőjénél.

A front összeomlása maga után vonta a Monarchia összeomlását is, amelyben Károly próbálta menteni, ami menthetővel, azzal, hogy egy szövetségi lehetőséget kínált fel a Monarchia nemzetiségi államainak, túl későn. A háttérben kötött titkos megállapodások meghozták a dualista államalakulat végső össze-roppanását, amelyben Károlynak csak a tisztelet szerep jutott; ezért adta ki az októberi autonómia nyilatkozatát az elszakadni vágyó népeknek. Boldog Károly király nem mondott le a trónról – hite szerint ugyanis, nem mondhatott le a trónról, mert ezt a jogát és kötelességét Istentől kapta – hanem csak visszavonult az uralkodástól, meg nem határozott ideig. Az oroszországi forradalom és a kommunista diktatúra alatt 1919-ig családjával a Bécs melletti Eckartsau várában élt, ahol számára megalázó körülmények között, szigorú őrizet alatt, szinte fogolyként kezelték, nem is hagyhatta el lakhelyét. Ő mégsem mutatkozott boldogtalannak, örömmel töltötte el az, hogy végre sok időt szentelhetett feleségének és gyermekeinek és minden erőfeszítésével azon dolgozott, hogy a százados korszak után újra népei élére állhasson. Két évvel később, 1921-ben két ízben megpróbálta visszaállítani Magyarországon a törvényes királyságát, amelyek közül az egyiket szándékosan Húsvét időszakára tette, hogy Jézus Krisztus feltámadásának ünnepe egybeessen majd a Magyar Királyság feltámadásával is. A második visszatérési kísérlet alatt emlékezetes marad a budaörsi „csata” előtt a vasúti állomáson megtartott miséje, amikor a síneken térdelve imádkozott Magyarorszáért, feleségével együtt. Horthy Miklós admirális árulása után, aki öljéte Károly királyra a csatában, fogolyként nyilvánították és feleségével együtt végleges száműzetésbe Madeira szigetére, Funchalba szállították. A király visszatérési kísérletét támogatta többek között Mikes János püspök, Gróf Apponyi Albert, Gróf Andrássy Gyula, Gróf Gusztáv, Rakovszky István, Lehár Antal, Gróf Sigray Antal, de Boldog Batthyány-Strattmann László is. A magyar királyság utolsó

aranyágacskája ezzel megalázó száműzetésbe került, ahová tragikus módon saját országának vezetői kényszerítették.

A számára kijelölt rendkívül nyirkos és hideg lakhely következtében Boldog Károly király gyógyíthatatlan tüdőgyulladást kapott, amelyben szíve fölmondta a szolgálatot. Családtagjai visszaemlékezése szerint a gyors lebetegedésben közrejátszott az a sokk is, amelyet a restaurációs kísérletek kudarca okozott neki. A halálos ágyán igazi nagy, népei iránt felelős uralkodóként viselte a sorsát; rendszeresen imádkozott és minden ízében a katolikus vallási doktrínát követte, hogy lelke eggyé váljon a Teremtővel. Utolsó szavai is erről tanúskodnak: „ Sokat kell szenvednem, hogy népeim újra egymásra találjanak .”, illetve „Minden jó, ha ismerjük Isten akaratát.”. Utolsó imádsága és szavai ezek voltak: „Meváltóm, legyen meg a Te akaratod. Jézus szentséges Szíve, benned bízom. Jézus, Mária, József.”. 1922. április 1-jén hunyt el, földi maradványait a Nossa Senhora do Monte (Hegyi Miasszonyunk) – szentélyben helyezték végső nyugalom. Koporsóját 1994-ben felnyitották, s testét éppen abban az állapotban találták, ahogyan 1922. áprilisában beletették. Közbenjárásával csodás gyógyulások következtek be. Károly boldogává avatását Magyarországon szorgalmazta Pálffy Zsófia Gebetsligája, de több magyar neves katolikus személyiség is síkra szállt e mellett, többek között Mindszenty József bíboros, hercegprímás (ő alapította a zalaegerszegi ferences IV. Károly Emléktemplomot), Schlachta Margit és Boldog Batthyány-Strattmann László is, akik elkötelezett tiszteltői voltak az utolsó magyar királynak.

IV. Boldog Károly ima

Gondviselő Istenünk, te Boldog Károly királlyal ajándékoztad meg Szűz Mária és Szent István országát. Segíts kérünk, hogy az hittvalló szeretetének buzgóságát kövessük egész életünkben, mindig nyitva álljon előtted szívünk hajléka, és a ránk bízottakkal együtt eljussunk hozzád, az örök boldogság honába. Aki élsz és uralkodol mindörökkön örökké. Amen.

Írta: Pánczél Hegedűs János